

Zagadnienia do egzaminu poprawkowego z języka polskiego

dla klasy I technikum po gimnazjum

Wszystkich uczniów, którzy nie otrzymali rocznej oceny pozytywnej obowiązuje znajomość treści podstawy programowej, czyli tekstów literackich (poetyckich, prozatorskich i dramaturgicznych) omówionych w danym cyklu nauczania, gatunków literackich, pojęć i terminów charakterystycznych dla danej epoki oraz filozofii. Podczas powtarzania materiału należy korzystać z wiadomości zawartych w podręczniku do języka polskiego „Przeszłość to dziś” klasa I część I i część II, Wyd. STENTOR oraz notatek z lekcji.

BIBLIA

1. Podstawowe wiadomości na temat Biblii (pochodzenie, budowa, Stary i Nowy Testament, księgi biblijne, gatunki biblijne, języki Biblii, Pięcioksiąg Mojżeszowy)
2. Postaci bohaterów biblijnych oraz najważniejsze biblijne motywy.
3. Religijna i kulturotwórcza rola Biblii.
4. Biblijny opis stworzenia świata oraz wygnanie pierwszych ludzi z raju.
5. Podstawowe wiadomości o Księdze Psalmów (autorstwo, rodzaje psalmów, przekłady na język polski)
6. Problem cierpienia człowieka ukazany w Księdze Hioba. Znajomość historii Hioba.
7. Wizja końca świata i Sądu Ostatecznego ukazana w Apokalipsie św. Jana.
8. Symbole w Biblii np. drzewo rajske, zakazany owoc, baranek, krzyż itp.
9. Frazologia biblijna: salomonowa mądrość, wdowi grosz, manna z nieba, ciemności egipskie, hiobowe wieści itp.

ANTYK GRECKO - RZYMSKI

1. Pojęcie mitu, przykłady mitów, funkcje, podstawowe rodzaje mitów.
2. Jak, wg mitologii greckiej, powstał świat, bogowie, ludzie.
 - a) „genealogia” bogów greckich
 - b) najważniejsi bogowie greccy (czym się zajmowali i jakie były ich cechy)
 - c) archetypy i toposy ważne dla kultury europejskiej (np. topos labiryntu, wędrówki, Arkadii, archetyp władcy, społecznika, wojownika, matki itp.)
3. Przedstawienie historii wybranych bohaterów mitologicznych (np. Prometeusza, Syzyfa, Narcyza, Dedala, Ikara)
4. „Król Edyp” Sofoklesa
 - a) początki teatru greckiego
 - b) cechy tragedii antycznej
 - c) podstawowe pojęcia związane z tragedią antyczną (fatum, tragedia, tragizm, ironia tragiczna, *katharsis*)
 - d) budowa tragedii antycznej
 - e) przedstawienie treści „Króla Edypa” w kontekście mitu o rodzie Labdakidów
 - f) charakterystyka postaci dramatu

5. Homer „Iliada” i „Odyseja”
 - a) cechy epopei, elementy świata przedstawionego w utworze epickim, porównanie homeryckie
 - b) przedstawienie treści wybranych fragmentów „Iliady” i „Odysei” (na podstawie podręcznika)
 - c) określenie przyczyn wojny trojańskiej
 - d) charakterystyka bohaterów : Achillesa, Hektora, Priama, Odysuseusza
 - e) cechy herosa greckiego (np. na przykładzie Achillesa)
6. Filozofia życia wyrażona przez Horacego w pieśniach. Horacjańska koncepcja artysty.
7. Związki frazeologiczne, których źródłem jest mitologia i ich znaczenie.
8. Filozofia antyczna: stoicyzm, epikureizm, horacjanizm

ŚREDNIOWIECZE

1. Etymologia nazwy epoki, najważniejsze wydarzenia związane z początkiem i końcem średniowiecza, specyfika periodyzacji polskiego średniowiecza.
2. Cechy stylu gotyckiego i romańskiego.
3. Znaczenie pojęć: „uniwersalizm” i „teocentryzm”
4. Wzorce osobowe popularne w średniowieczu (asceta, rycerz, władca)
5. Analiza wizerunku Śmierci i jej charakterystyka na podstawie „Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” (motyw *danse macabre*)
6. Wizerunek średniowiecznego rycerza w oparciu o „Pieśń o Rolandzie”.
7. Obraz Matki Boskiej ukazany w „Bogurodzicy” (motyw *deesis*)
8. Obraz Matki Boskiej ukazany w „Lamencie świętokrzyskim” (motyw *Stabat Mater*)
9. Losy bohatera „Legendy o św. Aleksym” (święty jako asceta).
10. Pojęcia : ars moriendi, literatura parenetyczna, anonimowość, hagiografia, historiografia)

RENEZANS

1. Najważniejsze informacje o epoce: nazwa i ramy czasowe.
2. Znaczenie pojęć: „ antropocentryzm”, „humanizm”, „reformacja”.
3. Obraz Boga, świata i człowieka jaki wyłania się z *Hymnu* Jana Kochanowskiego (Czego chcesz od nas Panie)
4. „Pieśni” Jana Kochanowskiego:
 - a) „Pieśń XX” (Księgi pierwsze), „Pieśń IX” (Księgi pierwsze), „Pieśń IX” (Księgi wtóre) – recepta poety na życie szczęśliwe, nawiązanie do filozofii starożytnej, rola Boga i Fortuny w życiu człowieka, postawa człowieka wobec losu).
 - b) „Pieśń o spustoszeniu Podola” przykładem pieśni patriotycznej (sytuacja ukazana w wierszu, obraz/określenie wroga, apel do szlachty polskiej).
5. Fraszki Jana Kochanowskiego:
 - a) Obecność toposu „*theatrum mundi*” we fraszce „ O żywocie ludzkim”
 - b) Autobiograficzny charakter fraszki „ Do gór i lasów”
 - c) Refleksja i zabawa we fraszkach: „Na lipę”, „Na zdrowie”, „Raki”.

6. „Treny” Jana Kochanowskiego:
 - a) kontekst biograficzny „Trenów”, kreacja podmiotu lirycznego
 - b) cechy gatunkowe trenu, nowatorstwo trenów J. Kochanowskiego
 - c) obraz Urszulki w „Trenach”
 - d) rozczarowanie poety filozofią stoicką w *Trenie IX, X i XI*
 - e) mądrość przedstawiona w *Trenie IX*
7. Obraz ojczyzny w „Kazaniach sejmowych” Piotra Skargi
8. W. Szekspir „Makbet”
 - a) cechy dramatu szekspirowskiego (złamanie zasad trzech jedności i decorum, budowa dramatu, bohaterowie, koncepcja tragizmu itd.)
 - b) przebieg wydarzeń ukazanych w dramacie
 - c) charakterystyka bohaterów dramatu: Makbeta i Lady Makbet (bohaterowie dynamiczni, ich postawa zmienia się, zmieniają się relacje z innymi ludźmi)
 - d) Makbet jako rycerz, mąż, przyjaciel, władca.

BAROK

1. Etymologia nawy epoki.
2. Znaczenie pojęcia „kontrreformacja”.
3. Poezja metafizyczna M. Sępa Szarzyńskiego i D. Naborowskiego (relacja Bóg – człowiek, przemijanie, nietrwałość, zmienność).
4. Barokowa poezja dworska – J. A. Morsztyn, D. Naborowski.
5. Znaczenie terminów: koncept, marinizm,
6. Środki stylistyczne typowe dla poezji konceptualnej (np. porównanie, przeciwstawienie, paradoks, oksymoron, antyteza, gradacja, wyliczenie, nagromadzenie, kompozycja łańcuchowa, ekwiwokacja, kalambur, figura sumacji) i ich funkcje.
7. „Pamiętniki” J. Ch. Paska:
 - a) Sarmatyzm, cechy Sarmaty
 - b) znaczenie pojęć: ksenofobia, megalomania, makaronizm,

